

ИЗГРАЖДАНЕ НА КУЛТУРА НА ДОБРОВОЛЧЕСТВО В АКАДЕМИЧНА СРЕДА

Д-Р СЪБИНА ЕФТИМОВА

1 НОЕМВРИ 2020

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРЕЗЕНТАЦИЯТА:

1. ВЪВЕДЕНИЕ
2. МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО
3. НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА МЛАДЕЖТА 2010-2020 Г. И РАЗВИТИЕТО НА ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО СРЕД МЛАДИТЕ ХОРА В БЪЛГАРИЯ
4. ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО И БЪЛГАРСКИТЕ УНИВЕРСИТЕТИ
5. ОПИТЪТ НА УНИБИТ ПРИ ИЗГРАЖДАНЕ НА КУЛТУРА НА ДОБРОВОЛЧЕСТВО
6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въведение

Доброволчеството е социален феномен, който е все по-необходим в съвременната среда и винаги трябва да бъде в основата на гражданското общество и като такова трябва да бъде насърчавано в обществото, особено сред младите хора.

Концепцията за доброволчеството започва да присъства все по-често и в българското общество. През последните години се засилват обществените дискусии и дебати по темата, броят ѝ на осъществяваните доброволчески инициативи нарастват, все повече са активните доброволчески организации, предприемат се стъпки в посока законодателни промени, регламентиращи доброволчеството в България, постепенно броят на хората, които се интересуват от доброволчество се увеличава.

Методология на изследването

Настоящото изследване представя състоянието, тенденциите и перспективите за изграждане на доброволческа култура в академична среда в България чрез примери от обучението на специалистите по „Библиотечен и информационен мениджмънт“ ОКС „Бакалавър“ към катедра „Библиотечен мениджмънт и архивистика“, ФБКН при УниБИТ. Актуалността на темата е продиктувана от динамичните промени в обществото и мястото на доброволчеството в поддържането на важни социални системи в България.

Националната стратегия за младежта 2010-2020 г. и развитието на доброволчеството сред младите хора в България

В политиките на Европейският съюз са все повече документите с фокус върху развитието на младежкото доброволчество.

Според Националната стратегия за младежта 2010-2020 г. „Създаването на благоприятни условия за училищно и университетско образование, неформално обучение, за професионално, социално и личностно реализиране на младите хора, за участието им в обществения и икономически живот, за приобщаването им към управлението на местно, областно и национално ниво, както и за връщане в България на обучаващите се в чужбина, ще допринесе за подобряване на демографската ситуация и е значим фактор не само за преодоляване на кризата, но и за повишаване качеството на живот, както и за постигане на целите на Европейския съюз.“

Доброволчеството и българските университети

Във все повече висши училища в България започва да се говори за доброволчеството като социален феномен. През последните години се увеличават добрите примери в това отношение, възобновяват се и се създават клубове, откриват се възможности за осмисляне на концепцията за доброволчеството, това са само една малка част от добрите примери в тази посока:

През 2013 г. в УНСС е възстановено студентско дружество на доброволците в/от университета, което продължава традициите на първото студентско сдружение от времето на Свободния университет (1920-1923 г.). През 2016 г. е проведено обучение на студенти за доброволци в/от УНСС, организирано от катедра „Икономическа социология“. Идеята на обучението е да подготви чрез учебна програма, съдържаща четири специализиращи лекции по два академични часа, доброволци, които да работят в помощ на студенти и докторанти в университета, на чуждестранни студенти, дошли по програма Еразъм и др.

В Югозападен университет „Неофит Рилски“ (ЮЗУ) е създаден факултетски клуб „Студенти: педагози – доброволни сътрудници“, който е насочен към доброволческа дейност в училища, детски градини и социално-педагогически институции, сдружения и организации. В Устава на клуба са регламентирани: правата, задълженията и отговорностите на студентите-доброволци, както и задълженията и отговорностите на приемащите доброволчески труд организации и задълженията и отговорностите на ЮЗУ при насърчаване на Доброволчеството.

Студентският съвет към Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ подкрепя конкретни доброволчески инициативи в своите общности и реализира свои собствени инициативи. „Ние, като една общност, можем да помагаме както на себе си, така и на останалите около нас. Студентски съвет подкрепя надграждането на допълнителни знания и умения на студентите, провежда обучения и им предлага менторство, включително всякаква помощ при включването или организирането на доброволчески инициативи. Активните доброволци получават преди всичко много контакти с колеги, студенти и хора от бизнеса.“

През 2016 г. във ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“ е учреден доброволчески клуб „Заедно успяваме“ към Стопански и Педагогически факултет. Студентите от клуб „Заедно успяваме“ са част от мрежата младежки доброволчески клубове, подкрепяни от най-голямата платформа за доброволчество в България – TimeHeroes. Чрез доброволството младежите развиват полезни умения, докосват се до необичайни за тях теми и дейности и се ориентират в идеите си за бъдещото си развитие.

В период на световна криза предизвикана от пандемията с COVID-19 през 2020 г. се увеличиха добрите примери за участие на студенти специалисти от различни области, като доброволци, подпомагащи разнородни обществени сектори.

През март месец 2020 г. студенти от трети и четвърти курс от Факултета по обществено здраве на Медицински университет - София от специалността „медицинска сестра“, заявяват своето желание да се включат като доброволци. С решение на ректорско-деканския съвет на МУ-София, участието на всички доброволци (студенти, специализанти и докторанти) в кампанията по ограничаване и обгрижване на пациенти съмнителни или носители на COVID-19, се счита за учебна заетост.

В началото на април 2020 г. Ректорът на МУ-Плевен проф. д-р Славчо Томов предложи на всички студенти по медицина от V и VI курс, желаещи да бъдат полезни в овладяване на пандемията да преминат интензивен онлайн обучителен курс, който да им позволи активно да се включат с професионална помощ.

В началото на април на сайта на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ е разкрита гореща линия за психологично консултиране. Екип от 20 доброволци от магистърските програми „Психологично консултиране“, „Психология и психопатология на развитието“, „Приложна психология“, както и от програмите за следдипломна квалификация, под супервизията на доц. д-р Красимир Иванов – ръководител на Катедра „Психология“. Психолозите-доброволци консултират състояния, характерни за изолацията – повишена тревожност, трудности в адаптацията към социална изолация, промени в междуличностното общуване в новата среда.

Опитът на УниБИТ при изграждане на култура на доброволчество

УниБИТ е сред малкото висши учебни заведения в България, които като част от формалното образование на бъдещите библиотечни специалисти, е въвело дисциплина, в която студентите се запознават с формите и възможностите на доброволството и взимат участие в различни доброволчески и благотворителни инициативи.

В рамките на учебния план на студентите ОКС „бакалавър“ „Библиотечен и информационен мениджмънт“ в катедра „Библиотечен мениджмънт и архивистика“ е въведена факултативната дисциплина „Достъпност до информацията за хора със специфични нужди“.

През АГ 2016/2017 г. в рамките на семинарните упражнения, се приложи експериментален подход и на студентите от трети и четвърти курс в задочна форма на обучение, изучаващи дисциплината, бе предложено да се включат в доброволческа инициатива, свързана с лица със специални нужди. В създаденият на платформата – TimeHeroes, Отбор „УниБИТ“, в края на 2017 г. са се включили 34-ма студенти, които са участвали в над 30 мисии. През м. юли 2020 г. участниците са 85, а мисиите в които са се включили са 102.

Мисиите, в които са взели участие студентите са разнообразни и насочени към различни сфери на доброволен труд: Грижи за деца в нужда и младежи; Социални кампании и инициативи; Работата с възрастни хора; Защита на околната среда и др. Опитът който създават е предпоставка за развитие на комуникативните умения, развитие и обогатяване на личностни качества, придобиване на конкретни практически знания и умения, развитие на организационните умения и уменията за работа в екип, повишава се възможността за личностна и професионална реализация и др.

За съжаление в обучението на библиотечните кадри, изграждането на доброволческа култура е изключително слабо застъпено. Библиотеките като елемент от съвременното общество, трябва да се трансформират в социално ангажирани и активни организации. За да могат да бъдат пълноценни в тези процеси, е нужно в тях да работят подготвени специалисти.

За бъдещите библиотечни специалисти това е от изключително значение, защото промяната в обществото, нагласите и очакванията към библиотеката като социално значима организация се променят. Трябва да се мисли все повече в посока създаване на социално достъпна и ангажирана среда, която да подпомага всички членове на обществото.

Заклучение

Въпреки, че към момента в България доброволчеството не е силно застъпено като всяко важно социално явление то става все по-популярно и ще заема все по-значима роля в поддържане на важни социални системи на европейските държави в бъдеще. То е незаменимо и може да играе активна роля за разрешаване на множество проблеми в обществото, да се действа повече в посока стимулиране на будното гражданско съзнание, увеличаване на информираността и разясняване сред гражданите за ползите и нуждата от доброволческата дейност не само в общ план, а най-вече за самите тях и за общността, от която те са неизменна част.

Показателно е, че в България доброволчеството е в зората на своето развитие. В резултат на провежданата политика за насърчаването му то набира все повече привърженици, докато в Западна Европа, а и не само там, то е общоприето и се е утвърдило като основна ценност. лчеството в рамките на университетското образование и да се осмисли неговата стойност.

В заключение може да се каже, че чрез предоставяне на повече информация за концепцията за доброволчеството в академична среда пред младите хора се откриват повече възможности за личностно и професионално усъвършенстване, създава се отношение към социално значими проблеми и се създава активна гражданска позиция. Ефектът, който доброволчеството има върху нагласите и поведението, е изключително важен за формирането на подготвени специалисти. За това трябва да се работи на всички нива за популяризиране на доброволчеството като дейност, която допринася за активното участие на всички в социалните процеси и за развитието на по-хуманно и справедливо демократично и гражданско общество с равни възможности.

От друга страна възможностите на доброволчеството за осигуряване на плавен преход между образованието и пазара на труда е една още не напълно използвана възможност в българските образователни институции. Нужно е да се работи активно за намиране на място на доброволчеството в рамките на университетското образование и да се осмисли неговата стойност.

**ЧЕСТИТА 70-ТА ГОДИШНИНА НА
УниБИТ!**